

СТАНОВИЩЕ

от: проф.д.ик.н. Владимир Стефанов Чуков

за дисертационния труд на **Ала Ел Шемери** за присъждане на образователната и научна степен *“доктор”* по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

Тема на дисертацията: **„Тероризмът в пост-саддамов Ирак – състояние и перспективи“**

Представеният за защита дисертационен труд разглежда безспорно изключително актуални проблеми от областите на международната политика и сигурността, касаещи Ирак и региона на Близкия Изток. Конкретно обект на изследване е спецификата на съвременния иракски тероризъм, който в контекста на глобалната война със световния джихадизъм през последните години фокусира вниманието на световноизвестните експерти и политици.

Целта на дисертационното изследване е ясно и конкретно дефинирана: да се очертае генезисът на тероризма в неговите многообразни форми като на преден план са изведени регионалните и национални иракски белези през периода на пост-саддамовото управление. Това става във възможно най-широк и задълбочен обхват, което е едно от най-големите достойнства на анализа. За реализирането на поставената цел в изложението са решени седем научноизследователски задачи (формулирани конкретно в увода) и са съобразени със спецификата на целите на дисертационната тема.

Принципно верен е подходът на дисертанта да разглежда тероризма в Ирак като интегрална част от блискоизточния и световния тероризъм. Наред с това Ала Ел Шемери е открил специфичния профил на иракската матрица на местното насилие и тероризъм, които изследва комплексно:

като вътрешно и външнополитически проблем, социален и религиозен феномен. Безспорно верен е изводът на автора, че повече от десет години след падането на режима на Саддам Хюсеин Ирак продължава да не може да формулира своя ефективна оперативна антитерористична формула. Не може да се пренебрегне връзката между този факт и причината - ерозиралата иракска държавност, силното ѝ етноконфесионализиране и видимата зависимост от съседни регионални политически фактори. Територията на Ирак е превърната в оперативно поле на внушителен брой терористични групировки – религиозни и светски по характер.

Дисертацията е разработена на основата на солиден брой документални източници и научни публикации арабски, западноевропейски, американски, български и руски автори. Вниманието заслужават източниците от съвременната иракска преса и набавените чрез личните впечатления и неформалните разговори с преките участници в процесите и събитията, които са позволили на Ала Ел Шемери да оформи своята автентична позиция.

В структурно отношение изложението на дисертацията е разделено на три глави, които изясняват различни аспекти на темата и хармонично се допълват. Първата глава има по-теоретичен характер и нейната роля е да разгледа същността и историческото развитие на тероризма като глобален феномен. Във втора глава авторът е проследил взаимовръзката между иракския тероризъм и ключовите политически процеси в Близкия изток. Оригинална и определено приносна е третата глава, където Ел Шемери прави дисекция на иракския тероризъм и подробно разглежда всички известни досега терористични организации, движения, въоръжени групировки и милиции, които действат на иракска територия. Категорично верни са изводите на дисертанта, че причините за разрастването на тероризма в страната не са толкова от религиозно естество, колкото от политически, икономически и етноконфесионален характер, а

противодействието на религиозния тероризъм и на ислямския радикализъм е една от най-неразрешимите задачи в съвременен Ирак. Можем да обобщим, че изведените изводи и обобщения придават завършеност на изложението и ясно формулират получените нови знания и резултати.

Предметът и обектът на изследване също са точно очертани, а именно тероризмът като глобален феномен, съпътстващ човешкото развитие и по-конкретно - развитието на тероризма в Ирак в периода след свалянето от власт на Саддам Хюсеин през 2003 г.

В методологично отношение дисертацията е добре подплатена. Избрани са сполучливи изследователски методи: теоретико-аналитичния подход, умело съчетан с историко-хронологичния, които са съобразени със спецификата на външната политика и международната сигурност.

Заклучението не повтаря изводите, с които завършва всяка глава. То има по-обобщаващ характер и очертава мястото и ролята на Ирак. Авторефератът коректно отразява в синтезиран вид съдържанието на дисертацията и обективно представя изведените тези от изследването.

Приносите в труда са реалистично очертани. Сред тях искам да открия новаторската роля на изследването – за пръв път в българската научна литература се изследва задълбочено генезисът, същността, структурата и компонентите, дейността и конкретните прояви на терористичните организации в пост-саддамов Ирак; подробно е анализирано понятието „радикален ислям“ в иракски национален, блискоизточен регионален и глобален аспект; анализирани и класифицирани са всички реално действащи терористични субекти на територията на Ирак. Предложената класификация на иракските терористични организации и групи няма аналог в съществуващата научна литература в България. Въз основа на своя научно-теоретичен и практически опит Ала Ел Шемери лансира оригинален авторски модел, включващ набор от политики и конкретни мерки, които в краткосрочен и дългосрочен план могат да допринесат за

стабилизирането на Ирак и за постигането на успехи в борбата с тероризма. Изброените постижения в дисертацията ми дават основание да я определя като качествен дисертационен продукт с научно-приложен приносен характер.

Препоръките ми към дисертанта касаят по-скоро неговото бъдещо развитие като изследовател и евентуалното публикуване на дисертацията. Необходимо е да има по-задълбочени познания в областта на теорията на националната, на международната сигурност, на политиката, международните отношения и външната политика. Препоръчвам и задълбочаване на езиковите му познания. Всичко това безспорно би допринесло за интердисциплинарната насоченост на неговите бъдещи изследвания и трудове.

В заключение бих желал да подчертая, че представеният за становище дисертационен труд напълно отговаря на академичните изисквания и стандарти, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ВСУ „Черноризец Храбър“. Изразявам своята изцяло положителна оценка за дисертацията на тема: „Тероризмът в пост-саддамов Ирак – състояние и перспективи“ и предлагам на почитаемото научно жури да **присъди на Ала Ел Шемери образователната и научна степен „доктор“**.

10.07. 2015 г.

гр. София,

Подпис:

(проф.д.ик.н. Владимир Чуков)